

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму для проведення індивідуальної співбесіди з української мови розроблено на основі Програми з української мови для 5-9 класів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804, створеної на основі Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 23. 11. 2011 р. № 1392), відповідно до ключових положень концепції «Нова українська школа».

Мета співбесіди з української мови – оцінити ступінь підготовленості вступників з метою конкурсного відбору для навчання у Відокремленому структурному підрозділі «Технологічно-економічний фаховий коледж Миколаївського національного аграрного університету».

Завдання співбесіди з української мови полягає у тому, щоб оцінити знання та вміння вступників:

- розпізнавати явища уподібнення й спрощення приголосних звуків,
- розпізнавати вивчені орфограми;
- правильно писати слова з вивченими орфограмами, знаходити й виправляти орфографічні помилки на вивчені правила;
- пояснювати лексичні значення слів;
- добирати до слів синоніми й антоніми та використовувати їх у мовленні;
- уживати слова в переносному значенні;
- пояснювати значення фразеологізмів, правильно й комунікативно доцільно використовувати їх у мовленні;
- визначати значущі частини й закінчення слова;
- розрізняти форми слова й спільнокореневі слова, правильно вживати їх у мовленні;
- писати відмінкові закінчення іменників, відрізняти правильні форми іменників від помилкових;
- відрізняти правильні форми числівників від помилкових; правильно використовувати їх у мовленні;
- визначати сполучуваність числівників з іменниками;
- утворювати форми числівників для позначення часу й дат;
- писати неозначені й заперечні займенники;
- писати особові закінчення дієслів;
- розпізнавати прислівники, писати прислівники й сполучення прислівникового типу;
- розпізнавати прийменники, визначати їхні морфологічні ознаки;
- правильно використовувати прийменники в мовленні;
- розпізнавати та правильно писати частки;
- розпізнавати й правильно писати вигуки;
- розпізнавати речення з однорідними членами, правильно розставляти розділові знаки в них;
- розпізнавати речення з звертаннями, правильно розставляти розділові знаки в них;
- розпізнавати речення зі вставними словами, словосполученнями й реченнями,

- правильно розставляти розділові знаки в них;
- розпізнавати речення з відокремленими членами (означеннями, прикладками, додатками, обставинами), правильно розставляти розділові знаки в них;
 - розпізнавати складносурядні речення, правильно розставляти розділові знаки в складносурядному реченні;
 - розпізнавати складнопідрядні речення, визначати їхню будову,
 - визначати основні види підрядних частин, правильно розставляти розділові знаки в складнопідрядному реченні;
 - розпізнавати безсполучникові складні речення, правильно розставляти розділові знаки в них;
 - замінювати пряму мову непрямою, правильно вживати розділові знаки в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом;
 - розпізнавати стилі мовлення, визначати особливості кожного з них;

Матеріал програми розподілено за такими розділами: «Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія», «Лексикологія. Фразеологія», «Будова слова. Словотвір», «Морфологія», «Синтаксис», «Стилістика», «Розвиток мовлення».

Розділ 1. Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія

- 1.1. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних.
- 1.2. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Чергування [o] – [a], [e] – [i], [e] – [и]; [o], [e] з [i]; [и] – [i] після [ж], [ч], [ш], [шч] та [г], [к], [х] у коренях слів; [г], [к], [х] – [ж], [ч], [ш] – [з'], [ц'], [с'].
- 1.3. Основні випадки чергування у – в, і – й, з – із – зі. Вимова і правопис префіксів з- (зі-, с-), роз (розі-), пре-, при-, прі-.
- 1.4. Основні правила переносу.
- 1.5. Правила вживання знака м'якшення.
- 1.6. Правила вживання апострофа.

Розділ 2. Лексикологія. Фразеологія

- 2.1. Лексичне значення слова. Однозначні й багатозначні слова. Групи слів за значенням: синоніми, антоніми, омоніми Пароніми.
- 2.2. Групи слів за походженням: власне українські й запозичені (іншомовного походження) слова.
- 2.3. Активна й пасивна лексика української мови: застарілі слова (архаїзми й історизми), неологізми.
- 2.4. Групи слів за вживанням: загальноживані й стилістично забарвлені слова, діалектні, професійні слова й терміни, просторічні слова.
- 2.5. Фразеологізми. Поняття про фразеологізм, його лексичне значення. Джерела українських фразеологізмів.

Розділ 3. Будова слова. Орфографія.

- 3.1. Основа слова (корінь, суфікс, префікс) і закінчення — значущі частини слова. Спільнокореневі слова й форми слова.
- 3.2. Незмінні й змінні слова. Правопис значущих частин слова.

- 3.3. Зміни приголосних при творенні слів: іменників із суфіксом -ин(а) від прикметників на -ський, -цький; буквосполученням -чн- (-шн-).
- 3.4. Зміни приголосних при творенні відносних прикметників із суфіксами -ськ--цьк-, -зьк- та іменників із суфіксами -ств(о), -зтв(о), -цтв(о).
- 3.5. Складні слова. Сполучні о, е в складних словах.
- 3.6. Правопис складних слів разом і через дефіс, написання слів з пів-; правопис складноскорочених слів.
- 3.7. Написання не з різними частинами мови.
- 3.8. Подвоєння внаслідок збігу та подовження приголосних.

Розділ 4. Морфологія.

4.1. Іменник. Відмінювання іменників.

Особливості відмінювання іменників чоловічого роду в родовому відмінку. Букви -а (-я), -у (-ю) в закінченнях іменників чоловічого роду другої відміни.

Особливості написання іменників у кличному відмінку.

Написання й відмінювання чоловічих і жіночих прізвищ, імен по батькові,

Букви е, и, і в суфіксах -ечок, -ечк, -ичок, -ичк, -інн(я), -ення(я), -н(я), -инн(я), -ив(о), -ев(о).

4.2. Прикметник.

Групи прикметників за значенням: якісні, відносні, присвійні.

Букви е, о, и в прикметникових суфіксах -ев(-ев-), -ов(-йов-, -ьов-), -ин-, -ін-, -ичн-.

Написання прізвищ прикметникової форми.

4.3. Числівник.

Відмінювання числівників. Буква ь на кінці числівників і перед закінченням у непрямих відмінках. Роздільне написання складених числівників. Написання разом порядкових числівників з -тисячний. Узгодження числівників з іменниками. Правильне вживання числівників на позначення дат і часу.

4.4 Займенник.

Розряди займенників за значенням. Написання разом і через дефіс неозначених займенників. Правопис заперечних займенників. Написання займенників із прийменниками окремо.

4.5. Дієслово. Форми дієслова

Форми дієслова. Неозначена форма (інфінітив) та особові форми. Доконаний і недоконаний види дієслова. Часи дієслів. Дієвідмінювання дієслів теперішнього й майбутнього часу. Дієслова I і II дієвідмін. Букви е, и в особових закінченнях дієслів I і II дієвідмін (повторення). Способи дієслів (дійсний, умовний, наказовий). Творення дієслів умовного й наказового способів. Знак м'якшення у дієсловах наказового способу.

Дієприкметник. Дієприкметниковий зворот. Розділові знаки в реченнях з дієприкметниковими зворотами.

Дієприслівник. Дієприслівниковий зворот. Розділові знаки при дієприслівниковому звороті й одиничному дієприслівникові.

4.6. Прислівник.

Ступені порівняння прислівників. И та і в кінці прислівників. Правопис прислівників на -о, -е, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання прислівників окремо, разом, через дефіс. Написання прислівникових

словосполучень типу: раз у раз, з дня на день.

4.7. Прийменник

Прийменник як засіб зв'язку слів у словосполученні й реченні.

Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Види прийменників за будовою. Непохідні й похідні прийменники. Написання похідних прийменників разом, окремо та через дефіс. Синонімічні й антонімічні прийменники.

Прийменниково-іменникові конструкції в ролі членів речення.

4.8. Сполучник

Види сполучників за будовою, походженням. Використання сполучників у простому і складному реченнях: сполучники сурядності й підрядності.

Написання сполучників разом та окремо. Розрізнення сполучників й однозвучних слів.

4.9. Частка

Частки формотворчі та словотворчі. Частки, що надають слову або реченню додаткових відтінків (практично). Правопис часток не і ні з різними частинами мови (узагальнення). Написання часток -бо, -но, -то, -от, -таки.

4.10. Вигук

Групи вигуків за значенням. Дефіс у вигуках. Кома і знак оклику при вигуках.

Розділ 5. Синтаксис.

5.1. Речення, його граматична основа. Види речень за метою висловлювання.

5.2. Головні члени речення. Другорядні члени речення: додаток, означення, обставина.

5.3. Речення з однорідними членами.

Кома між однорідними членами речення. Речення з кількома рядами однорідних членів. Однорідні й неоднорідні означення. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами.

5.4. Звертання непоширені й поширені. Риторичне звертання. Вставні слова (словосполучення, речення). Групи вставних слів і словосполучень за значенням. Розділові знаки при звертанні і вставних словах.

5.5. Поняття про відокремлення.

Відокремлені другорядні члени речення (також уточнювальні). Розділові знаки при відокремлених членах речення.

5.6. Пряма й непряма мова.

Заміна прямої мови непрямою. Цитата як спосіб передачі чужої мови. Діалог. Розділові знаки при прямій мові й діалозі.

5.7. Складносурядне речення.

Його будова й засоби зв'язку між його частинами. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення. Розділові знаки між частинами складносурядного речення.

5.8. Складнопідрядне речення.

Його будова й засоби зв'язку в ньому. Підрядні сполучники й сполучні слова у складнопідрядних реченнях. Основні види складнопідрядних речень: з означальними, з'ясувальними, обставинними підрядними частинами (способу дії й ступеня, порівняння, місця, часу, причини, наслідку, мети, умови, допусту). Розділові знаки між частинами складнопідрядного речення. Складнопідрядне речення з кількома підрядними частинами. Розділові знаки у складнопідрядному

реченні з кількома підрядними частинами

5.9. Безсполучникове речення.

Смислові відношення між частинами безсполучникового складного речення.

Розділові знаки в безсполучникових реченнях.

5.10. Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку.

Розділові знаки у складному реченні з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку.

5.11. Текст як одиниця мовлення й продукт мовленнєвої діяльності.

Стилі, жанри й типи мовлення; засоби міжфразового зв'язку в тексті.

ПИТАННЯ ДО СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

1. Функціональні стилі сучасної української літературної мови.
2. Офіційно-діловий стиль сучасної української літературної мови та його суттєві риси.
3. Основні випадки уподібнення приголосних звуків.
4. Спрощення в групах приголосних.
5. Основні випадки чергування у-в, і-й.
6. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [e], [и], [о] в коренях слів.
7. Сполучення йо,ьо. Правила вживання знака м'якшення.
8. Правила вживання апострофа.
9. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків.
10. Правопис префіксів і суфіксів.
11. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків.
12. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах.
13. Написання слів іншомовного походження.
14. Написання найпоширеніших складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів.
15. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників.
16. Правопис **н** та **nn** у прикметниках і дієприкметниках.
17. Не з різними частинами мови.
18. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові.
19. Кличний відмінок іменників.
20. Особливості правопису числівників.
21. Узгодження числівників з іменниками.
22. Уживання числівників для позначення часу й дат.
23. Правопис неозначених і заперечних займенників.
24. Творення форм умовного та наказового способів дієслів.
25. Особові закінчення дієслів I та II дієвідміни.
26. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу.
27. Прийменник як службова частина мови. Правопис прийменників.

28. Сполучник як службова частина мови. Правопис сполучників. Розрізнення сполучників та інших співзвучних частин мови.
29. Частка як службова частина мови. Правопис часток.
30. Вигук як частина мови. Правопис вигуків.
31. Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Розділові знаки.
32. Речення зі звертанням. Розділові знаки при звертаннях.
33. Речення зі вставними словами, словосполученнями й реченнями, їхнє значення. Розділові знаки.
34. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення.
35. Речення з відокремленими прикладками.
36. Відокремлені додатки, відокремлені обставини. Розділові знаки .
37. Складносурядне речення, його будова. Розділові знаки в складносурядному реченні.
38. Складнопідрядне речення: його будова. Основні види підрядних частин. Розділові знаки в складнопідрядному реченні.
39. Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.
40. Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку, розділові знаки в ньому.
41. Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Розділові знаки, в конструкціях із прямою мовою.
42. Цитата як різновид прямої мови. Розділові знаки в конструкціях з цитатою.
43. Діалог. Розділові знаки при діалозі.
44. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова.
45. Групи слів за значенням: омоніми, синоніми, антоніми, пароніми.
46. Лексика української мови за походженням: власне українська лексика та лексичні запозичення з інших мов.
47. Загальноживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни.
48. Застарілі й нові слова (неологізми).
49. Поняття про фразеологізми.
50. Будова слова. Спільнокореневі слова й форми того самого слова

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ ВСТУПНИКІВ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (СПІВБЕСІДА)

Співбесіда проводиться в усній формі. Питання для співбесіди складені відповідно до програми з української мови і охоплюють весь зміст курсу української мови базової середньої школи.

Кількість балів	Критерії оцінювання
1-99	<p>Вступник співбесіду не склав, якщо:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виявляє фрагментарні знання й часткове розуміння основних положень конкретної теми; - викладає матеріал не досить повно і допускає суттєві помилки у формулюванні правил; - не вміє глибоко і переконливо обґрунтувати свої помилки і відчуває труднощі під час підбору прикладів; - викладає матеріал непослідовно і допускає суттєві помилки у мовленнєвому оформленні відповіді.
100-150	<p>Вступник співбесіду склав, якщо:</p> <ul style="list-style-type: none"> - не досить повно викладає матеріал і допускає помилки в формулюванні правил; - виявляє достатньо повне розуміння матеріалу; - аргументує свої думки, але не застосовує знання на практиці; - наводить необхідні приклади тільки за підручником; - викладає матеріал непослідовно і допускає помилки у мовленнєвому оформленні відповіді.
151-189	<p>Вступник співбесіду склав, якщо:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ґрунтовно і повно викладає матеріал; виявляє достатньо повне розуміння матеріалу; - аргументує свої думки, застосовує знання на практиці; - наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й самостійно складені; - викладає матеріал послідовно і правильно з огляду на норми літературної мови; - допускає деякі помилки, які сам виправляє після зауваження, та поодинокі недоліки в послідовності викладання матеріалу і мовленнєвому оформленні.
190-200	<p>Вступник співбесіду склав, якщо:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ґрунтовно і повно викладає матеріал, виявляє повне розуміння матеріалу; - аргументує свої думки, застосовує знання на практиці; - наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й самостійно складені; - викладає матеріал послідовно і правильно з огляду на норми літературної мови.

Час на підготовку – 30 хвилин. Вступник одержує п'ять питань, перелік яких надано у питаннях для співбесіди з української мови.

Члени комісії для проведення співбесіди відмічають правильність відповідей в аркуші співбесіди, який по її завершенню підписується вступником та членами відповідної комісії.

Оцінювання рівня знань вступників проводиться кожним із членів комісії для проведення співбесіди.

Загальний бал оцінювання рівня знань встановлюється за результатами відповідей вступників та на підставі обговорення членами комісії для проведення співбесіди кількостей набраних вступниками балів.

Інформація про результати співбесіди оголошується вступникові в день її проведення.

Рекомендована література

1. Єрмоленко С.Я., Сичова В.Т. Українська мова: підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти. – К: Грамота, 2018.
2. Глазова О.П. Українська мова: підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти. – ВД «Освіта», 2018.
3. Заболотний О.В, Заболотний В.В. Українська мова: підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти. - К: Генеза, 2018.
4. Заболотний О.В, Заболотний В.В. Українська мова: підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти. - К: Генеза, 2020.
5. Глазова О.П. Українська мова: підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти. – ВД «Освіта», 2014.
6. Єрмоленко С.Я., Сичова В.Т. Українська мова: підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти. – К: Грамота, 2014.
7. Глазова О.П. Українська мова: підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти. – ВД «Освіта», 2015.
8. Заболотний О.В, Заболотний В.В. Українська мова: підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти. - К: Генеза, 2015.
9. Ющук І.П. Українська мова: підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти. - Навчальна книга - Богдан, 2015.
10. Єрмоленко С.Я., Сичова В.Т. Українська мова: підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти. – К: Грамота, 2015.
11. Заболотний О.В, Заболотний В.В. Українська мова: підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти. - К: Генеза, 2021.
12. Глазова О.П. Українська мова: підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти. – К: Фоліо, 2021.
13. Караман С.О., Горошкіна О.М. Українська мова: підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти. – К: Літера ЛТД, 2021.
14. Заболотний О.В, Заболотний В.В. Українська мова: підручник для 9 класу закладів загальної середньої освіти. - К: Генеза, 2017.
15. Авраменко О.М. Українська мова: підручник для 9 класу закладів загальної середньої освіти. - К: Грамота, 2017.

Викладач української мови,
спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

 Алла МАРЦЕНЮК

Розглянуто і затверджено на засіданні
приймальної комісії Відокремленого
структурного підрозділу «Технологічно-
економічний фаховий коледж
Миколаївського національного аграрного
університету»
(протокол № 3 від «25» 03 2026 р.)

Відповідальний секретар приймальної комісії Ліна МАНДРИК